ئەحمەد محەمەد بۆ گوڵان

زۆربەی ئەو گەنجانەی تازە شیعر دەنووسن ئەوەندەی بایەخ بە قژ و ستایلی خۆیان دەدەن ئەوەندە بایەخ بە ناوەڕۆکی شیعرەکانیان نادەن

ئەحمەد محەمەد ئەو شـــاعیرەی توانیوویەتی خزمەتێکی زۆر بەدنیای شـــیعر و ئەدەبی کوردی بکات، خاوەنی زۆرترین شـــیعری گۆرانییەو و هەر بۆیەش زۆرترین شیعری لەلایەن هونەرمەندان کراوەتە گۆرانی، ئەو تەواو لەناو دنیای شـــیعردا قاڵبۆتەوە، ئەوەی ئەم لە شـــاعیرەکانی تر جیا دەکاتەوە ئەوەیە ئەحمەد محەمەد بە شـــاعیرێکی لیرکی ناســـراوە، ناوبراو لە دیدارێکی گۆڤاری گوڵان هاتە ئاخاوتن.

دیمانە : سۆران مارف کەریم

لە ســـاڵی 1967 لەگەڕەکی کانیسکانی شـــاری ســـلێمانی هاتوومەتە دنیاوە، بەلام بیرەوەرییەکانی منداڵیـــم لەگەڕەکی تووی مەلیك بـــووە. ئـــەو ســـەردەمە منداڵی و گەنجێتیەی ئێمەی پێیدا تێپەڕ دەبووین، زیاتر ئەدەبی بوو تا زانســـتی، سیستەمی خوێندن و پەروەردەیی لەســـەر بنەمای ئەدەبی بوو، لەم ساڵانەی دواییدا زانست گەشەی کرد و زیاتر زانست هاتە ناو کایەکانی ژیانەوە، ئەو زەمەنەی ئێمەی پێیدا تێپەڕ دەبووین ئەدەب دەورێکی باڵای هەبوو، منیش لە خیزانێکی مامناوەنـــد هاتوومەتە دنیاوە، ئەو زەمەنەی بـــە منداڵیی دەچوومـــە دوکانەکەی باوکم، زۆر گوێبیســـتی رادیۆی کوردی کرماشان دەبووم، ئەو کاتە شوکرەڵای بابان لەو رادیۆیە شـــیعری دەخوێندەوە، زۆر گوێبیســـتی ئەو شیعرانە دەبووم و ئەمەش پەلکێشی کردم بۆ ناو دنیای شـــیعر و ئـــەدەب، هۆگری کردم بەوەی زیاتر گویێ لە شیعر بگرم.

*** عەشـــق چ باکگراوندێکی هەبوو لەپشت دەرکەوتنی تۆوە؟**

- راســـتیەك هەیـــە ئەگەر بیلێیـــن رەنگە جوانی وشـــەکان کەم بکاتەوە، لە وڵاتی ئێمە زۆربەی نووســـەر و هونەرمەندەکانمان خۆیان سیناریۆ بۆ خۆیان درووست دەکەن بۆ ئەوەی ناسنامەیەك بدەن بە بەرهەمەکانیان، عەشقی بۆ درووســـت دەکەن، هەمیشە ئەوە دەڵێم ئەو عەشقە راستەقینەیە لە پشت و باکگراوندی کارەکانـــی مندا نەبوو، تەنها کەســـێك بووم عەشقی خۆیدنەوەو ئەدەب بووم، ئەو عەشقەی لای منە عەشقی خۆشوویستنی شیعر بوو، دەموویســـت ئەوەی لەناخمدایە بیخەمە سەر کاغەز، هەتاوەکو (70) بەرهەمـــی شـــیعریم کرابووە گۆرانـــی هیـــچ چاوپێکەوتنێکی رۆژنامەوانیم نەکردبوو، عەشـــق لای من بە پلەی یەکەم نەبوو، ئەو عەشـــقەی کەمنیش هەمبـــوو خودی بەرهەمەکە خـــۆی بووە و خودی شیعرەکە بووە.

*** تا چەند توانیوتە ئەو ئامانجەی هەتبووە بۆ خزمەتکردنی ئەدەب لە شـــیعر بیهێنیتە دی؟**

- هەوڵـــم داوە لـــەو بـــوارەدا خزمەتی خۆم بگەیەنم، لە تەمەنی (18) ساڵیدا شیعری تەمەنم نووسی، مامۆســـتای گەورە کەریم کابـــان کاری لەســـەر ئـــەو بەرهەمە کردوو کردییە گۆرانی، ئەگەر تەماشـــا بکەین لەو تەمەنەمدا ئەوەندەی کارم لەســـەر بیرۆکەی شیعرێکی فەلســـەفی کردووە، ئەوەندە کارم لەســـەر شیعرێکی عەشـــق نەکردووە، راستە شیعریی تەمەن شـــیعرێکی لیرکی سادەیە، بەڵام هەڵگری خەسڵەتێکی فەلسەفییەو ئەو مەرحەلەیەی کەمن ئەو شیعرەم تیانووسیوە، شـــایەتی ئەوەیە کە کەسێکی عاشق نەبووم، ناشـــمەوێت بانگەشە بۆ خۆم بکەم و بە زۆر خۆم بکەم بە عاشـــقێکی سەرســـەختی ئەم دنیایەو خـــۆم بە فەرهادێك بناســـێنم، ئەو زەمەنە هاوڕێکانم نامەی عەشقیان دەنووسی، بەڵام من دەموت (ئەی تەمەنی پڕ ئەسرینم ئـــەڕۆی ئـــاوڕ نادەیتەوە. لەگـــەڵ هەموو هەنگاوێکتا لە عومری من دەسڕیتەوە).

*** هەڵبژاردنی تێکســـتی تەمـــەن لەلایەن مامۆستا کەریم کابان چۆن بوو؟**

- سەرەتا ئەو شیعرەم لە یەکێك لە گۆڤارەکان بڵاو کردەوە، پاشان ئەو شیعرەم لە نامیلکەی عەشـــق باراندا بـــڵاو کردەوە ئـــەو کات، بە خزمەتی مامۆستا کەریم کابان نەگەیشتبووم تا قسەی لەگەڵ بکەم. خۆشبەختانە موزیك ژەن زانای مەحمود هەژار ئاوازی بۆ دانابوو تاوەکو مامۆســـتا کەریم کابان کاری لەسەر بکات، کاتێك بە گۆرانییەکە ئاشنا بووم، وەکو هەموو بیســـەرێك گوێبیستی ئەو بەرهەمە بووم. بەڕاســـتی دەتوانم بڵێـــم هەڵبژاردنی شـــیعرەکە لە قودرەتی مامۆستا کەریم کابان بوو، لەگەورەیی مامۆســـتا کەریم کاباندایە، دەتوانم بڵێـــم یەکێکە لە بەرهەمە نەمرەکانی مامۆســـتا کەریم کابـــان، هەرچەندە هەموو بەرهەمەکانی مامۆســـتا کەریم کابان نەمرن و ئەو دەنگێکی رەسەنی کوردییە، نیشانەی دەنگێکی رەســـەنی سلێمانیمان پیێ دەڵێت بۆ هەر چوار پارچەکەی کوردستان.

*** زیاتر شاعیرەکانی کورد لەم زەمەنەدا کار لەسەر تێکستی سەربەست دەکەن، کارکردنی تۆ لە بواری لیرکدا بۆچـــی دەگەڕێتەوە و هۆکاری ئەم شێوازە کارکردنەی تۆ لە بواری**

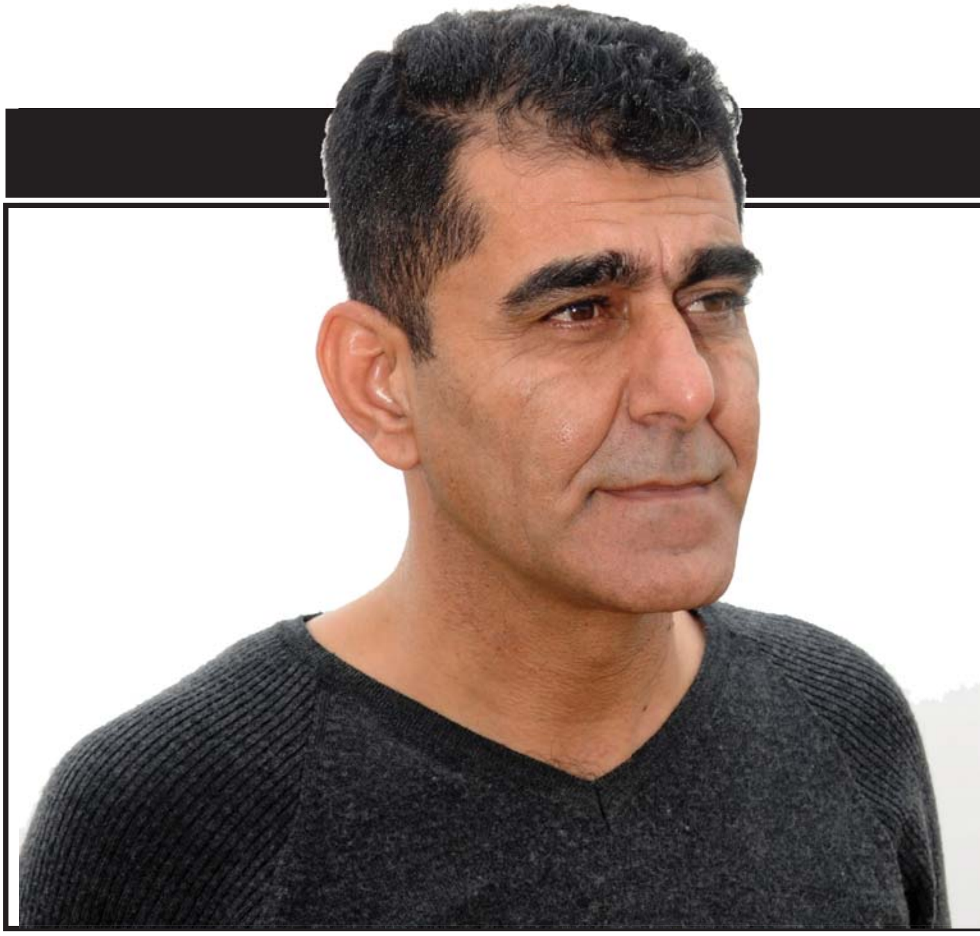

شیعری گۆرانی بۆچی دەگەڕێنیتەوە؟

- ویستم ستایلێك بۆخۆم بدۆزمەوە و شیوازێك بێت كە لاسایی كەس نەكەمەوە و كۆپی كەس نەبم، بە داخەوە هەندێك شیعر هەیە بەس قسە رێكخستنەو ناویان ناوە شیعر، ئەم لێشاوەی شیعر وایكردووە كەوا كۆمەڵێك شاعیری دروستكردووە كە هەموویان لەیەكتری دەچن، پێموایە ئەو مەجالەی من كاری تیادا دەكەم، هەستم كردووە لەم بوارەدا بۆشاییەك هەبووە و بە ئامانجی پڕكردنەوەی ئەو بوارە هەوڵم داوە، سەیرم دەكرد لەناو عەرەبەكاندا تێكستی زۆرجوان هەن كەوا بە سەدان ساڵ پێش ئێمە وتراون و شیعرەكانیان نموونەی شیعری غنائیاتن، بەهەمان شێوە بۆ فارسەكانیش. منیش هەمیشە بیرم لەوە دەكردەوە كە بۆ ئێمەی كورد بۆ بەشێوەیەكی جیا لە فۆلكلۆر و بەشێوەیەكی نوێ خزمەتی شیعری گۆرانی كوردی بكەین، هەمیشە ئەم پرسیارەم دەكرد بۆ ئێمەش شیعری جوانمان نەبێت.

*** تۆ تاچەند كەوتویتەتە ژێر كاریگەری شیعری عەرەبی و فارسیەوە؟**

- نەكووتوومەتە ژێر كارێگەری ئەدەبی ئەوانەوە، چونكە زۆر بە زمانێكی كوردی لە بەرهەمەكانمدا دەدوێم، بەڵام دەتوانم بڵێم ئەدەبی ئەوان گەشەیەكی زیاتری بەمن كردووە و خوێندنەوەیەكی زیاتر و دیدێكی نوێی بە من داوە.

*** تاچەند گەشبینی بەو گەنجانەی ئەمڕۆ كە لە بواری نووسین هەوڵەكانیان چڕ كردۆتەوە، ئەوانە تاچەند ئومێد دەكەیت لە داهاتوودا ببن بە دەنگ؟**

- قسەكردن لەسەر ئەو گەنجە نوێیانە هەروا كارێكی ساناو سادە نییە. تۆ ناتوانیت بە چەند دێرێك خەڵكێك رەفز بكەیت و بە چەند دێرێك خەڵكێك بكەیت بە نموونە، ئەڵبەتە كەسێك و وێنەی جوانی پێیە و رێزمانی تەواو نییە، كەسێكی تر تەكنیكی جوانی هەیە و وێنەی جوانی نییە، كەسێك موسیقا لە شیعرەكانیدا هەیە، كەسێكی تر مۆسیقا لە شیعرەكانیدا نییە، بەداخەوە ئەو گەنجانەی ئێستا ئەوەندەی بایەخ بە وێنەكانیان دەدەن و ئەوەندە بایەخ بە قژ و ستایلی خۆیان دەدەن لە سایتەكاندا، ئەوەندە بایەخ بە ناوەرۆكی شیعرەكانیان نادەن و ناخوێننەوە، تەنیا لەرێگەی سایتەكانەوە نەبێت رەنگە شتێك ببینن دەنا تاقەتی خۆیندنەوەیان نییە.

*** ئەو هونەرمەندانەی كەوا كاریان لەسەر تێكستەكانی تۆ كردووە تاچەند توانیوویانە بەقەدەر هەیمەنەتی شیعرەكە ئەدای گۆرانییەكە بكەن؟**

- دەتوانم هەمیشە شانازی بەو كارە جوانە هونەرییانەوە بكەم كەوا توانراوە حەقی خۆی بدات بە شیعرەكەم، بۆ نموونە هەمیشە شانازی بەو بەرهەمەوە دەكەم كەوا مامۆستا كەریم كابان كاری لەسەر كردووە، هونەرمەندان ناسری رەزازی و مەرزییە فەریقی و لەیلا فەریقی و دیاری قەرەداغی و هانی و بورهان خۆشناو خالید رەشید و كەمال محەمەد و حەمە جەزا كە ئەمانە كۆمەڵێك هونەرمەندی باشن و هەقیان بە بەرهەمەكانم داوە، ببوورن ئەگەر ناوی هەندێك كەسم لە یاد كردبێت و هەندیكێكان خزمەتیان بە شیعری من كردووە، بەڵام هەندێ گۆرانی بێژی تر هەبوون هەم شیعرەكەیان باش ئەدا نەكردووە هەم ئاوازەكەی باش نەبووە، دواتریش بەكلیپێكی ناشرین ئەوەندەی تر شیعرەكەیان كوشتووە.

*** هونەرمەندان زۆرجار هاوكاری كراون بۆ كارە هونەرییەكانیان، لەكاتێكدا ئێوەی شاعیر كارئەكتەرێكی سەرەكی دروستبوونی هەر بەرهەمێكی هونەرین، ئەی ئێوە لەو هاوكارییەی بۆ هونەرمەندان خەرجكراوە، بەشتان هەبووە؟**

- نەخێر هیچ بەشێكم نەبووە، بەناوی شیعرەوە لە وەزارەتی رۆشنبیری و حكومەتی هەرێمی كوردستان، بەڵام شاعیریش هەبووە بەناوی كلیپ و خوێندنەوەی شیعرەوە سێ چوار دەفتەری بۆسەرفكراوە، لەكاتێكدا كۆمەڵێك شاعیری زۆر باش هەن كە تاوەكو ئیستا یەك لاپەڕەیان نەخراوەتە بەر دەست تا شیعرێكی تێدا بنووسن، هیوادارم لە باسی پارەدا من نەبم بە موحاسبێك بۆئەوەی دەمی پارە وەگرەكان لە من نەكرێتەوە. ئەو وەڵامە لای وەزارەتی رۆشنبیرییە نەك من.

ئەمیر حەسەن بۆ گوڵان:

مۆزیک تاکە پردی لێک تێگەیشتنە لەنێوان میللەتاندا

ئـەو زەمەنێکە ونە و کاری هونـەری نابینرێت لەکاتێکدا لە سـاڵانی نەوەدەکاندا ئەو خزمەتگەلێکی زۆری پێشکەشـی هونەری گۆرانی کوردی کرد و ئەمەش بووە هۆی ئەوەی پێگەیەکی باش بۆخۆی لە هونەری کورددیدا دروسـت بکات، ئەمیر دوای بێدەنگییەکی زۆر بە کۆمەڵێك بەرهەمی نوێ و کلیپی تازەوە دێتەوە خزمەتی گۆرانی کوردی کە ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت ئەمیر هێشتا ئەمرۆش رۆحی هەر لە کوردسـتانە. هونەرمەند ئەمیر برای هونەرمەند ماهیر حەسەنە. لە دەرفەتێکدا چەند پرسیارێکمان ئاراستەی کرد.

دیمانە: سۆران مارف کەریم

لە بەرایی دیمانەکە گۆرانیبێژ ئەمیر حەسـەن وتی: سـەرەتای کاری هونەریـم بریتیبوو لە هونەری شانۆ لە ساڵەکانی 1985 تا کۆتایی سـاڵی 1990، پاشـان ئاوێتەبوونم لەگەڵ هونەری گۆرانی لە سـەرەتای ساڵی 1991 لەگـەڵ تیپی فۆلکلۆری کوردی سـلێمانی بەسەرپەرشـتی کاک سەباح سـەنتوور دەستم پێکرد. پاشـان تیپی مۆسیقای شادم دامەزراند تا ساڵی 2000 بەردەوام بووم.

*** لەسـەرەتای نەوەدەکانـدا کۆمەڵێك گروپی هونەری میللی کاری باش و خزمەتی دیاریان بە هونەری کوردی کرد، ئیستا کۆمەڵێك گەنجی تر لەو بوارەدا خزمەت و بوونیان هەیە بەتایبەتی لە شاری سلێمانی، تۆ جیاوازی و ئەرکی ئەوان لەم زەمەنە چۆن دەبینی لەکاتێکدا کەسانێك هەن پێیانوایە کارەکانی تیپە میللییەکانی ئەم زەمەنە زوو دەمرن و کاری جددی نین؟**

- راسـتە ئێمـە کاتی خـۆی کاری زۆرمان کـردووە، ئەمەش ئـەوە ناگەیەنێـت ئەوکاتە کارەکان هەمووی باش بووبن بگرە ئێستا کاری زۆرجوان و ئەکادیمی دەبینین، بەڵام هەر دەبێت رێزێک بـۆ کاری رابـردوو دابنرێت، چونکە هەمووکارەکانی ئەوسەردەمەمە تەنیا بەخشین بووە.

***لـە دوای راپەڕین ناوێکی باش و پێگەیەکی دیارتان هەبوو لە هونەری کوردیدا کەچی دوای سـەفەر کردنتان بۆ ئەوروپا ئەو نازناوە بەرە بەرە رووی لە کزی کرد، پرسـیار ئەوەیە بۆچی ئێوە لە دەرەوەی وڵات لەم چەند سـاڵەدا نەتانتوانیوە چەند بەرهەمێك پێشکەش بکەن لە کاتێکدا هونەرمەندانی تر کاری دیاریان هەبووە؟**

- دوورکەوتنـەوەم لەهونەر لەبەر چەند هۆیەك بوو، لەوانە لەبـەر چاوەڕوانی و دامەزراندنم لە نەمسـا هەروەها بە دوایدا کێشەی تەندروستی منداڵەکەم زۆر سـەرقاڵی کـردم کە زیاتر لە دوو سـاڵ لە خەمی چارەسـەرکردنیدا بووم. هۆکاری سـێهەمیش، لەوڵاتی نەمسـا دەژیم کـە زۆر زەحمەتـە بتوانیـت موزیکژەن کۆ بکەیتـەوە" دەتوانـم بڵێم هەر نییـە. ئەمکارە تازانەش بڕوا دەکەم زۆربەیان لە وڵاتی ئەڵمانیا و سوید دەکرێن" هۆکارەکەش ئاشکرایە، بۆیە دەستخۆشی لە هەموویان دەکەم.

*** لە تاراوگە پردی لێکگەیشـتن هەیە لەنێوان ئێوە و هونەرمەندانی ناوەوەی کوردستان؟**

-دەتوانیـن بڵێیـن موزیك تاکـە پردی لێک تێگەیشـتنە لەنێـوان میللەتانـدا، بێگومان کوردیش لەم وڵاتە کەم تا زۆر ئەو پێوەندییەی دروسـتکردووە، لە رێگەی کەسـانی شارەزا لەو بوارە، بۆ نموونەش بەشـداریکردنی گروپە مۆسیقیە بەتواناکانی کوردستان لە فیستیڤاڵە جیهانییەکانی ئەوروپا بەتایبەتی نەمسـا کە چەند جار پلەی باشیان بەدەست هێناوە و مایەی دەستخۆشییە.

*** کێشـە و ئاسـتەنگەکانی ئێوەی هونەرمەند چین لە ئەوروپا؟**

- راسـتە مـن لە وڵاتێکی جوان و پڕ یاسـا و مانـای بەهای مرۆڤایەتی و پـڕ خزمەتگوزاریدا دەژیم، بەڵام هەموومـان بەشـی خۆمان کێشـەمان هەیە، کێشەکانیشـمان لەوەوە سەرچاوەی گرتووە کە دوورین لە نیشـتمانی دایک، واتا بڕوا ناکەم هیچ کێشـەیەک هێندەی ئەو دوورییە بە ئازار بێت، رەنگە بڕوا بـە ئێمە نەکرێت، بەڵام زۆرن ئەو کەسـانەی کە گەڕاونەتەوە بۆ باوەشـی دایک.

***تا چەند رەوەندی کورد لەو وڵاتە پێشوازی لە ئاهەنگ و کۆنسێرتەکانتان دەکەن؟**

-سەبارەت بە کۆنسـێرت بەداخەوە دەتوانم بڵێم کـە زۆر کەمە، بۆ ئاهەنگەکانیش سـاڵانی رابردوو بە گەرمی پێشـوازی لە ئاهەنگەکان دەکرا، بەڵام وا بۆ چەند ساڵێکە کۆمپانیاکان هەڵدەستن بە سازدانی ئەو ئاهەنگانە لەبەر ئەوەی زیاتر بیر لە هۆکارە بازرگانییەکەی دەکرێتەوە، جەماوەر تـا رادەیەک رەنجاون یان تۆراون لەو ئاهەنگانە، هۆکاریش هێنانی گۆرانیبێژی زۆر و گرتنی هۆڵی بچووک. یان فرۆشتنی بلیت بە نرخێکی گران یان روودانی ئاژاوە.

*** هەندێك کەس باسی قەیرانی هونەری کوردی دەکەن، تۆ قەیرانی گۆرانی و موزیکی کوردیدا لە چیدا دەبینیتەوە؟**

- ناتوانـم بڵێم هونـەری گۆرانی کوردی لە قەیراندایە، چونکە هەوڵدان بۆ تازەگەریی بریتی نییـە لە قەیران،

بەڵام ئەو هۆکارانەی کە ئەو پرسیارەی لای رەخنەگران و خەڵکی دروستکردووە، بە بۆچوونی من بوونی هەندێک کلیپە کە بە شێوازێکی نەشیاو دێتە بەرهەم دوور لە هۆنراوە و کولتووری کوردی، یان کۆپیکردنی بەرهەمێکی بیانی وەک خۆی.

*** ئایا خۆبەستنەوە بە فۆلکلۆرەوە بەسە بۆ ئەوەی هونەری کوردی بەرەو پێش بەرین؟**

- بە بۆچوونی من هونەر هیچ سنوورێکی بۆ نییە تا بیبەستینەوە بە فۆلکلۆرێکەوە کە رەنگە هێشتا زۆر کەسانی پسپۆر نەزانن فۆلکلۆری کوردی لە کوێوە هاتووە، چەندی هی خۆمانەو چەندی هی بێگانەیە، پێم باشە ئەوەی کە هەیەو بە موڵکی فۆلکلۆری کوردی ناسراوە، بپارێزرێت و نەشێوێنرێت. دەپرسم کێ دەتوانێت فۆلکلۆر و گۆرانی و مۆسیقای کوردی بنووسێتەوە و بیکاتە پەرتوکێک و بخرێتە ناو سیستەمی خوێندنەوە؟ دەکرێت!! هۆکاری نەکردنی چییە، بەڵام وەبیرهێنانەوەی وشەی فۆلکلۆر بڕوا دەکەم تەنیا بۆ رەخنە گرتن بێت بۆ ئەم گەنجانەی تازە سەرهەڵدەدەن، رەنگە پاش قۆناغێکی تر گۆرانییەکانی وەک دیاری قەرەداغی و عەبدولقادر زاخۆیی و زیاد ئەسعەد. چەندانی تر بچنە قاڵبی فۆلکلۆرەوە. لەبەر ئەوە دەبێت هەزاران رەحمەت بۆ ئەو کەڵە هونەرمەندانەی وەک حەسەن زیرەک، رەشۆڵ، عەلی مەردان، محەمەد عارف جزراوی بنێرین کە ئەو کارە بەتوانایەیان کرد، بەڵام ئێستاش جۆری مقامەکان هەرماون و هەر دەشمێنن کە کاریان لەسەر بکرێت و بەردەوام کار دەکرێت.

*** تاچەند توانیووتانە لە تاراوگە ناسنامەی کوردبوونی خۆتان بسەلمێنن؟**

- زۆرن ئەو کوردانەی وان لە تاراوگە و بیرو هۆشیان هەر لە کوردستانە، هێندەی من ئاگاداربم لە تاراوگە هەردەم هەست بە برینی ئەو وڵاتە کراوە، شانازی بە نیشتمان و زمانی کوردیشمانەوە دەکەین.

*** کەناڵەکانی ئێمە بەگشتی لە رووی گرنگیدان بە کلیپەوە لاوازن، واتە ئەو کلیپانەی پێشکەش دەکرێن هەندێکیان خزمەت بە هونەری کوردی ناکەن، تۆ بۆ داهاتووی ئەمە چۆن قسە دەکەی؟**

- منیش کەناڵەکان بە کەمتەرخەمیان دەزانم، بەڵام داخ لەوەدایە هەر ئەو کەناڵانە خۆیان بوون هەزارەها دۆلاریان بۆ ئەو گۆرانیانە خەرجەکرد کە هۆکاری شێواندن بوون، پاشان ئەگەر کەناڵەکان خۆیان نەزانن کام کلیپ خزمەت بەهونەری کوردی دەکات و کامەش شێواندنە لە رێگەی کەسانی پسپۆر و شارەزا، ئێمە چۆن ئاگاداربین لەو بەرهەمانە، وابزانم ئەو پارانەش هی ئەو خەڵکە ستەمدیدەیە کە ئەویش شایانی لێپرسینەوە بوو.

*** هەندێك پێیانوایە کەوا حکومەتی کوردستان زیاتر گرنگی و بایەخی بۆ هونەرمەندانی دەرەوەی وڵاتە، تۆ لەم روانگەیەوە چیت هەیە؟**

-پێم باشە ئەگەر گرنگی بە هەردوولا بدرێت، چونکە کەسیان کەمتەرخەم نین لە خزمەت، بەڵام بە هیچ شێوەیەک لەگەڵ ئەوەدانیم بێجگە لە کورد خزمەتی کەسانی تر بکرێت، چونکە کەس خزمەتی هونەرمەندی کوردی نەکردووە، بەڵام بەڕای من هونەرمەندانی وڵات زیاتر شایانی خزمەت و پاداشتن.

*** بیرتان لەوە نەکردۆتەوە بۆ مەبەستی ئاهەنگ و بەرنامەی هونەری لە کوردستان بگەڕێنەوە؟**

-بێگومان وەک هەموو کوردێک حەز دەکەم سەردانی وڵاتەکەم بکەم و ئاهەنگ بکەم، بەس بە مەرجێ بۆنەیەکی نەتەوەیی بێت، بەڵام بەڵێنی کۆنسێرت نادەم، چونکە ئەوەندەی من بزانم ئاسان نییە.

عەمرو مستەفا:

حەز دەکەم کوردستان ببینم

عەمرو مستەفا هونەرمەند و ئاوازدانەری ناوداری میسرێ لە وەڵامی پرسیارێکی (گوڵان) دا کە ئایا بەنیاز نییە بێتە کوردستان؟ وتی: زۆر حەز دەکەم کوردستان ببینم و هیوادارم بەم نزیکانە بتوانم سەردانی کوردستان و عێراق بکەم بۆ ئەنجامدانی کۆنسێرتێك. ئێستا کارەکانی ئەلبوومە نوێیەکەی عەمرو مستەفا تەواو بووە و دوای کۆتایی هاتنی مانگی ڕەمەزان بڵاوی دەکاتەوە. یەکەم کاری عەمرو مستەفا لەجیهانی هونەردا دانانی ئاوازی گۆرانیەك (خلیك فاكرنی) بوو لە ساڵی 2000 و بەهۆیەوە وەك ئاوازدانەر ناسرا و لەماوەی ئەو دە ساڵەی دواییدا زیاتر لە 200 ئاوازی هەیە لەگەڵ زۆربەی هونەرمەندانی عەرەب وەك هەیفا وەهبی، نەوال زوغبی، ئەساڵە نەسرێ، سەمیرە سەعید، وەردەی جەزائیری، سامو زین، شەزا، محەمەد حەماقی، رولا سەعد، کارول سەماحە، ئیهاب تۆفیق، مایا نەسرێ هەروەها نزیکەی 50 ئاوازی بۆ عەمرو دیاب داناوە. ئاوازەکانی ستایلێکی تایبەتیان هەیە و ئەمەش بۆتە هۆی ئەوەی زۆربەی ئاوازەکانی بۆ زمانەکانی دیکە بەکار بهێندرێت و هونەرمەندانی بیانی بەتایبەتی ئەوروپا بۆ گۆرانیەکانیان سوود لە ئاوازەکانی وەربگرن، هەموو ئەو ئاوازانەش بە دەنگی عەمرو دیاب کراونەتە گۆرانی. لەڕووی گۆرانی وتنەوە خاوەنی سێ ئەلبوومی گۆرانییە و نوێترین ئەلبوومی بەم زووانە بڵاو دەبێتەوە. عەمرو مستەفا سەرەتا تەنیا وەك ئاوازدانەر ناسرابوو، بەڵام دوای ئەوەی گۆرانیەکی بڵاوکردەوە جەماوەری زیاتر بوو و داوایان لێکرد کە ئەلبوومێکی تەواو بڵاو بکاتەوە. هەفتەی رابردوو لە کۆنسێرتی عەمرو دیاب بەشدار بوو، عەمرو دیاب داوای لە جەماوەرەکەی کرد پێشوازی لە عەمرو مستەفا بکەن و گۆرانیان وت بەیەکەوە و وتی عەمرو مستەفا باشترین ئاوازدانەری عەرەبە. ئێستاش چوارچێوەی کارەکانی عەمرو مستەفا فراوانتر بووە و بەنیازە لەسەر داوای گروپێکی هونەری سویدی ئاواز بۆ ئەلبوومەکەیان دابنێت.

ئەلبوومێکی نوێی مایکل جاکسۆن لە مانگی نۆڤەمبەر

جاکی جاکسۆنی هونەرمەند و برای ئەستێرەی کۆچکردووی پۆپ مایکل جاکسۆن ئێستا خەریکی هەڵبژاردنی چەند گۆرانیەکی مایکل جاکسۆنە کە پێشتر بڵاو نەکرابوونەوە بۆ ئەوەی بیکاتە ئەلبومێك و لەمانگی نۆڤەمبەری ئەمساڵ بڵاوی بکاتەوە. ئەو هەنگاوە بە یارمەتی بەرهەمهێنەری ئەلبوومەکانی مایکل جاکسۆن دەبێت بۆ ئەوەی هەوادارنی لەوەرزی پاییزدا بەو ئەلبوومە نوێیە ئاشنا بن. بەشێوەیەکی چاوەڕواننەکراو لەهاوینی ساڵی رابردوو ئەستێرەی جیهانی مایکل جاکسۆن کۆچی دوایی کرد

دوای سێزدە ڕۆژ لیندسی لۆهان ئازاد کرا

دەسەڵاتدارانی ئەمریکا لیندسی یۆهانیان لەبەندیخانە ئازاد کرد دوای مانەوەی تەنیا سێزدە ڕۆژ هەرچەندە سەرەتا بڕیار بوو سێ مانگ بەند بکرێت. لۆهانی ئەستێرەی هۆلیۆد تەمەن 24 ساڵ ڕۆژی 20ی مانگی ڕابردوو بەند کرا بۆ ماوەی 90 ڕۆژ، بەڵام بە بڕیاری دادگای باڵای لۆس ئەنجلۆس ئازاد کرا. دادگا هۆکاری ئازادکردنی بۆ باشتر بوونی ڕەفتاری لیندسی لۆهان گەڕاندەوە و بڕیاری داوە لەمەودوا زیاتر بە خۆیدا بچێتەوە. دینا لۆهان دایکی لیندسی رای گەیاند کە ناوبانگ کاری کردۆتە سەر کچەکەی و ئەگەر ناودار نەبووایە هەرگیز بەو شێوەیە مامەڵەی لەگەڵ نەدەکرا.

ڕاغب عەلامە:من لە شاکیرا بەناوبانگترم

ئەستێرەی لوبنانی ڕاغب عەلامە ئەوەی رەتکردەوە کە هەوڵی دابێت دەنگی بگاتە شاکیرا بۆ ئەوەی گۆرانی دیۆتۆ بەیەکەوە بڵێن، بەڵکو شاکیرا پێوەندی بە بەڕێوەبەری کارەکانی کردووە و بیرۆکەی گۆرانییەکی دیۆتۆی پێشکەش کردووە. راغب وتی شاکیرا دەیەوێت لە وڵاتە عەرەبییەکان جەماوەری زیاتر بێت، بۆیە دەیەوێت گۆرانی لەگەڵ منش بڵێت. لەماوەی رابردوو زۆربەی رۆژنامە عەرەبییەکان ئەوەیان بڵاو کردەوە کە راغب عەلامە داوای لە شاکیرا کردووە گۆرانییەك بەیەکەوە بڵێن، بەڵام شاکیرا رەتی کردەوە بەو پێیەی ئەو کارە هیچ سوودی نییە بۆ زیاتر بوونی رێژەی جەماوەری و ئەو لە هەموو دنیا جەماوەری خۆی هەیە. لەلایەکی دیکەوە دوای ئەوەی راغب وتی من لە شاکیرا ناودارترم هێرشی توندی کرایە سەر تەنانەت لە رۆژنامەکانی وڵاتەکەشی بەو پێیەی ئێستا راغب عەلامە وەك جاران نییە و بە هیچ شێوەیەك بەراورد ناکرێت لەگەڵ شاکیرا لەبەر ئەوەی شاکیرا جیهانییە و راغب تەنیا لە وڵاتە عەرەبییەکان ناسراوە.

هونەرمەند زانای ئەحمەد هەژار مزیك ژەنێکی بەتوانایی هونەری موسیقای کوردییە توانیویەتی جدییانە لە بوارەکەدا خزمەتی خۆی بگەیەنێت و چەندین شاکاری جوانی مۆسیقای هونەری کوردی پێشکەش کردووە و گۆرانی تەمەنی هونەرمەند کەریم کابانیش شـــایەتحال ی ئەو راســـتییەن و وێنایەکی راســـتەقینەی هونەرمەند زانا یە لە دیدارێکی گوڤاری گوڵا ن بەرێزیان بەمشێوەیە هاتە ئاخاوتن .

دیمانە/ سۆران مارف کەریم

هونەرمەند زانای محمود هەژار بۆ گوڵان

هونەر گێڕانەوەی ساتە جوان و پاکەکانی ئینسانە

*** چۆن پێناسەی خۆت دەکەیت؟**

- بێگومان خوێنەر ئاستەکانیان جیاوازە، خوێنەری ورياو بیرمەند ئەو خوێنەرەیە کەلە باکگراوندی وشەو مانشێت و پەیامەکان دەگات و بەپێی ئاستی تێگەیشتنی خۆی هەڵیان دەسەنگێنێ.

*** هەندێك باسی قەیرانی هونەری کوردی دەکەن، تۆ قەیرانی گۆرانی موزیکی کوردیدا لە چیدا دەبینیتەوە؟**

- میللەتی نەتەوەیی ئەو میللەتەن کە دەست بەهونەرەکەی خۆیانەوە دەگرن تاکو با نەیبات. هیوادارم قسەکانم لە ئاستی جوگرافیای هەرێمەکەی خۆماندا بپێکم. هونەری کوردی تۆپێکە لە مەیدانی پان و بەرینی عەولەمەدا دەخولێتەوە. خەڵکانێك بەکرێگیراوانە لە ناوەندی ماشێتی راگەیاندنی کوردیدا، لەسەر بودجەی ئەم وڵاتە دا نیشتوون لەبەر سپلێتدا زۆر نەزانانە و تێکدەرانە شەقشەقێن بە مێژوو و ئێستای هونەری نەتەوەییمانەوە دەکەن. میزاج گەیشتۆتە ئەو رادەیەی کە رێ بە خەڵکانێك دراوە تصدیری تێکستوو میلۆدی و کلیپی عەرەبی لە جۆرە ئاست نزمەکان بکەن بۆ کوردستان، ئەمە ژەهر و تریاکە بە هونەر و تازەگەری پێمان دەفرۆشنەوە، یان کەسانێك دەستیان داوەتە ئەوەی وردە وردە میلۆدی کوردی دەتورکێنن. لەم بێ سەروبەرەیی و هەرەمەکی و بێ سیستمیەدا ئەو هونەرە ئاست نزمانە هەڵەتۆقێنن. دەڵێم هونەر گێرانەوەی ساتە جوان و پاکەکانی ئینسانە. بۆیە زۆر جار مۆرانە داوێتی لە مێژووی میللەتان. ئێستاش ئەم مۆرانەیە لەم میللەتەی داوە. کەواتە قەیرانی گۆرانیی و مۆسیقای کوردی مۆرانەکانن کە تێکیان داوین.

*** ئایا خۆبەستنەوە بە فۆلکلۆرەوە بەسە بۆ ئەوەی هونەری کوردی بەرەو پێش بەرین؟**

- کە وتت هونەری کوردی، دەبێت مۆرك و رەنگی کوردی بەکارەکەوە دیار بێت. گەر کارەکە بە شێوازی جیهانیش کاری تیا کرابێت. کەواتە بەهونەرێك دەوترێت کوردی کە رەگەکانی لە خاکی نیشتمانەوە لە ئاوی فۆلکلۆریان خواردبێتەوە.

*** فۆرمێکی نوێ و ستایلێکی تا رادەیەك کاریگەری گۆرانی عەرەبی لە بواری هونەرری کوردیدا گەشەی کردووە، ئێوە لەو رووەوە چ قسەیەکتان هەیە؟**

- لە دنیادا ئاساییە بەهۆی کاریگەری جوگرافیی و دینیی و پێکەوە ژیانی مێژوویی نەتەوەکان حەزت بۆ دەرەوەی خۆت هەبێت. یان بەهۆی هۆکارەکانی سەرەوە هونەری نەتەوە دراوسێکان پرێشکی یەکتریان بەر کەوتبێت، بەڵام بەرای من ئەوانەی بە چاویلکەی عەرەبی و تورکی فارسیەوە دەروانە هونەری کوردی، ئەوانە یان نەزانن یان خاك فرۆش یان میللەت فرۆشن.

*** کێ سەرەتا هاندەرتان بوو تاوەکو بەرێزتان لە خزمەتی هونەری موزیك رۆڵی خۆتان ببینن؟**

- هونەرمەندێك دوور لە خۆدەرخستن بە تواناو لێبوردەیی خۆی بە شێوازێکی کورد پەروەرانە هەموو ژیانی خۆی بەخشی بە ئێمە، ئەم زاتە هەر فێری مۆسیقای نەکردین، بەڵکو بەو سەردەمە سەختەی بەعسدا ئێمەی بەپاکیی بەرێ کرد. ئەویش هونەرمەند عوسمان محەمەدئەمین بوو.

***سەرەتا بەکام موزیکژەن سەرسام بوون؟**

- بەهونەرمەندی گەورە ئەنوەر قەرەداغی.

*** پەیمانگای هونەرە جوانەکان ئەو کاتە چ گرنگییەکی هەبوو، ئەو کاتە لە پێناو بەرەو پێشبردنی رەوشی هونەر و پێگەیاندنی هونەرمەندی موزیك ژەن؟**

- لەگەڵ ئەوەشدا کە پەیمانگای هونەرە جوانەکانی سلێمانی تاکە قوتابخانەی هونەری بووە لە سلێمانیدا، دوای چالاکیی قوتابخانەکان. هەر لەوێشەوە دەیان هونەرمەندی زۆر باش پێگەیشتن. نموونەیان عەبدوڵڵا جەمال و بەخە سەرسپی و فەرهاد محەممەد ساڵح و نەبەز حەمە رەشید و تاد...

*** هەنگاوە جددییەکانی موزیکی کوردی بۆ بوون بە موزیکی جیهانی لە چ ئاستێکدایە؟**

- لەسەر ئاستی نەتەوەیی تیپی مۆسیقای سلێمانی و تیپی کامگارەکان دوو شێوازی جیاوازی ناوچەیەکی بەرفراوانی کوردستانن. لە ئاستی بە جیهانی بوونیشدا هەنگاوی باش نراوە، بەڵام بێ دەوڵەتی کورد ئەو توانایانەی کورد بچووکتر لە خۆی پیشان داوە.

*** تێکەڵاوییەك بە موزیکی کوردییەوە دەبینرێت، ئەنجامە خراپەکانی ئەم تیکەوڵابوونە لای تۆ چییە؟**

- بەشێکی کاریگەری بە جیهانی بوونە. ئەویش بەشێکی زۆر لە هەست پاشەکشە دەکات. واتە مەسەلە رۆحییەکانی کە بنەمان بۆ هونەر. هۆکاری دووەم فەوزای سیاسی ناو وڵاتی خۆمانە، هونەریش کەوتۆتە بەینی ئەو بەرداشەوە. لە وڵاتێکدا بەرێوەبردن کارگوزارێکەوە بۆ سەرەوە بە ئینتیمای حزبی بڕوا بەرێوە لە وڵاتێکدا سسیستەمێك نەبێت بۆ بەرێوەبردنی هونەر سەر بە دەسەڵاتێك نەبیت تیا چوویت.... بیگومان هونەر وای لێ بەسەر دێت.

*** دەڵێن موزیکی عەرەبی و تورکی خەریکە جێ بە موزیکی رەسەنی کوردی لە مۆسیقای کوردیدا لێژ دەکات، ئەمە تا چەند وایە؟**

- گەر هەوڵ بدەیت زۆر بیر بکەیتەوە.. گوێ بگریت...بخوێنیتەوە کەمتر تێدەکەوی.

*** پێتوایە ئێمە تا چ ئاستێك خاوەنی بنەمای موسیقای کوردین؟**

- کورد خاوەنی ریتم و میلۆدی لەبن نەهاتووە، بە شێوە جوان و زانستییەکەی کاری کەمی لەسەر کراوە. بێگومانم گەر هونەرمەندی کورد لەو دیدگایەوە بڕواننە داهاتوو دەتوانن هونەری کوردی لە ئاستی ناوچەکەدا بەرنە پێشەوە..

www.gulan-media.com/art
بەرپرسی فایلی هونەری: خەلیل بلەیی: بۆبابەت و سەرنجەکانت پەیوەندی بکە :
Mobile: 07504494920 huneri@gulan-media.com